

[Udenrigsministeren.]

Artiklen ud i Livet, viste Vanskelighederne sig da ogsaa at være meget betydelige. Et første Tilløb blev gjort allerede i 1919, endnu før Folkeforbundspagten havde faaet Gyldighed, ved en Traktat, der afsluttedes mellem en Række af de allierede Stater, men denne Traktat traadte aldrig ud i Livet, fik altsaa kun praktisk Betydning som et Udgangspunkt for senere Forhandlinger.

Det næste værdifulde Fremstød skete ved en Konference i Genève i 1925 om Vaabenhandel, hvor de forskellige i Folkeforbundet deltagende Stater og enkelte andre var repræsenteret. Denne Konference var et Resultat af det almene Fremstød, der under den særegne politiske Situation i 1924 fandt Sted ved Folkeforbundets Delegeretmøde, og det lykkedes da ogsaa denne Gang ved Konferencen i Juni 1925 at komme til Enighed om den Konvention, som nu foreligger her til Ratifikation.

Denne Konvention opfattes tidt som en Art Forbud mod privat Vaabenhandel, men man maa sige, at det er meget, meget langt fra, at den er det. Konventionen er i hele sin Karakter overordentlig beskeden og forsigtig, præget af de stærke Interesser, der paa dette Omraade gør sig gældende. Dens Omfang er betydeligt og dens Bestemmelser ret vanskelige at trænge ind i paa mange Punkter. Jeg skal derfor nøjes med at angive de mest afgørende Hovedtræk for at oplyse, hvad den egentlig gaar ud paa.

Hovedpunktet er dette, at de egentlige Krigsvaaben ikke maa udføres fra de Stater, som deltager i Aftalen, uden Regeringens Samtykke, og at Udførselen kun maa ske til andre Landes lovlige Regeringer eller til visse bestemte Købere, som under den ene eller den anden Form har erhvervet sig deres Regerings Samtykke til at være Modtagere. Ogsaa for Vaaben, der ikke udelukkende er bestemt til Krigsbrug, forudsættes Regeringens Tilladelse til Udførsel, men Bestemmelserne om, hvem der kan sælges til, er der noget mindre strenge.

Dette er Konventionens ene Hovedpunkt. Det andet er dette, at der i hvert Land inden 2 Maaneder efter hvert Kvartals Slutning skal offentliggøres en Statistik over Vaabenudførselen, hvoraf man altsaa ikke blot vil faa Klarhed over, hvad der udføres fra det paagældende Land, men ogsaa over, hvorhen denne Udførsel gaar.

Det tredje Hovedpunkt er dette, at for visse bestemte Zoner, som i det store og hele er Mandatomraaderne, der bestyres af en eller anden af Folkeforbundsstaterne

under et vist Folkeforbundstilsyn, Omraader, der jo væsentlig findes i Afrika og i det forreste Asien, gælder der særlig strenge Regler med Hensyn til Modtageren, idet man dels skal sikre sig Samtykke af paagældende Mandatstat, som jo ikke i den Forstand er suveræn paa Stedet, som for de almindelige Staters Vedkommende, eller dels i visse Tilfælde dog i det mindste skal sikre sig, at Udførselen sker til Institutioner og Folk, der forbinder et lovligt Formaals dermed. Disse Zoner udstrækker sig ogsaa til Beduinomraaderne i Arabien og til de nærliggende Have, og det har været et af de Punkter i hele Ordningen, som vel mest har interesseret nogle af de store Magter.

Jeg kan tilføje, at med Hensyn til Offentliggørelsen er der taget det Forbehold af Finland, Estland, Letland, Polen og Rumænien, at denne Bestemmelse for deres Vedkommende ikke skulde træde i Kraft, før Rusland havde sluttet sig til Konventionen.

Endelig gælder der dette, at under Krigsforhold suspenderes Reglerne om Offentliggørelse.

Ærede Medlemmer vil altsaa se, at Konventionen i hele sin Karakter er af meget forsigtig Art. Det drejer sig her ikke om *Forbud*, det drejer sig om *Kontrol*. Den rammer ingen Art af Vaabenhandel eller Vaabenfabrikation, der tager Sigte paa en legitim Handel med andre Lande gennemført med legitime Midler, men bestræber sig kun for at sikre, at den Vaabenhandel, der foregaar, foregaar under anstændige Former og med Iagttagelse af alment anerkendte Regler.

Konventionen blev i 1925 undertegnet af Danmark sammen med nogle og tredive andre Stater, men den blev derefter ikke foreløbig foreslaaet til Ratifikation af den danske Regering, idet denne anstillede en Række Overvejelser, der af forskelligartede Grunde maa antages at være trukket meget længe ud. Jeg har ment, og Regeringen har ment, at det nu var rigtigt at forelægge dette Forslag til Godkendelse i den høje Rigsdag.

Man kan spørge: Hvad betyder det praktisk for Danmark, hvor vi jo har nogen Vaabenfabrikation og derfor ogsaa nogen Vaabenhandel med Udlandet i dette Øjeblik ad privat Vej? Hvilke praktiske Forandringer sker der for Danmarks Vedkommende? Dertil kan jeg svare, at megen praktisk Forandring fra den i Øjeblikket bestaaende Tilstand vil ikke indtræde som Følge af denne Konventions Vedtagelse. Allerede